

ESPAÑA:—Ay, ay, ay, quin principi d' any més negre!...

SAGASTA:—Que vol que li digui, filla!... Lo qu' es jo ja no sé que ferhi.

BALANS DE FI D' ANY

Óm estavam al comensar l' any 97? ¿Com estém al acabar-lo?

Que cada hú 's prengui 'l pols y parli ab franquesa.

Tothom dirà:—Malament com sempre. Comensarem l' any pa-tint; l' acabém gemegant.

Al resumir en aquesta forma las nostres impresions consti que no obem un à preventiu-s sistemàtic, à neguit de malalt, à manias del que no estant pensa estarne.... Res d' això. Desgraciadament lo malestar del país va en augment de dia en dia. A cada instant tot se 'ns va enfosquint com si lligats pel cos anessin baixantnos à un pou negre y sensse tons.

A dalt, una espurna de llum; la boca del pou, que à mida que descendim va fentse mes xica, mes imperceptible: à baix, l' abisme: al entorn, les parets del pou erissadas de rocas cantelludas... Y aném baixant, baixant sempre, verticalment, arrastrats per la forsa de gravetat, verdader fatalisme que 'ns condemna à enfonzarnos, sense que, per detenir la nostra cayguda 'ns poguem amparar en las arestas espantosas que per tot areu ens enrevoltan.

Per això si al comensar l' any patiam, gemeguém al acabarlo.

* * *

Los partits monárquichs que à principis d' any estaven leri-leri, apareixen penament descompostos. Ja havíen perdut llavoras lo prestigi; mes avuy han perdut hasta la forsa de cohesió.

Ha bastat la desaparició de 'n Cánovas per oterir-se als ulls de tothom l' espectacle ignoble y repugnant de una serie de dissidencies irredicibles, que tenint per únic móbil la concupicencia, semblan las fermentacions pestilents de una materia orgànica en plena descomposició.

Lo que passa ab los canovins es sols un anunci de lo que en major escala ha de passar en la fusió monárquica l' dia que 'l vell Sagasta acabi 'ls turrons. Lo turró es encare avuy l' aglutinant que atrau al mosqué sagasti, mantenintlo agrupat sobre la sustancia menjivola y llaminera. Pero las trompas que avuy serveixen per xuclar se convertirán en armas per destrossar-se mútuament, tant bon punt falti 'l turro... ó l' home que 'l remena.

Això s' explica que durant tot l' any 97 las Corts hajen permanescut tancadas. Ni en Cánovas, quan via, ab tot y haverlas ell paridas va atrevir-se à convocarlas, per evitarse mals de cap y embrassos. Menos encare havia de atrevir-se à reunirlas l' home del tupé, alegant que per no haver intervingut ell en la seva formació no li inspiran la deguda confiança.

Això, donchs, los partits monárquichs, pràcticament demostran que sols ab la mes escandalosa dictadura poden ocupar lo poder; no saben ja guardar del régime parlamentari ni las tristes apariencias.

Això es lo que succeix en un dels instants mes crítichs y anguniosos perque ha passat en lo que va de sgle la nació espanyola: quan, abandonats de tothom, una nació extrangera 'ns befa y 'ns insulta cada dia; quan, casi agotats tots los recursos del present y del porvenir y sacrificada l' existència de milers de fills del poble, arrancats à la família y al treball, continúan à Cuba tots los horrons de una guerra que va fentse interminable.

Trist balans el de la gestió dels partits monárquichs durant l' any 1897.

Cárech: mes de cent mil vidas sacrificades, mes de cent milions de duros derrotxats miserably.

Data: una dictadura gubernamental exercida pels mateixos homes que ab la séva conducta desatentada van produir la formidabile insurrecció de Cuba; l' eterna vergonya de las humillacions que 'ns infereixen los Estats Units; la continuació de una guerra desastrosa, sense profit, ni glòria.

Sols, à últims d' any, se 'ns dona com à partida ventajosa, de ganancia positiva, la felts terminació de la insurrecció tágala.

Sense parar-nos à examinar lo que puga haver costat la sumisió dels principals cabecillas, sense parar-nos à medir las conseqüencies que per lo porvenir puga oferir el sistema de véncer insurreccions ab projectils amonedaits, acceptant com à bona y verídica la seguretat que 's dona de que 'ls insurrectes s' han sotmés incondicionalment, persuadits de la seva impotència per resistir mes temps y confessant la superioritat de las armas espanyolas, si per una part lo terme de aquell conflicte, es realment un alivi pel país abrumat, tothom tem y no sense motín, que ab los homes que avuy ens governan, al cap de vall tindrén goig sense alegria.

L' actual monarquia viu fatalment ligada als interessos de la reacció clerical, cada dia mes preponderant... y Filipinas, avuy, mes que una colonia espanyola, es una hisenda explotada per las ordres religiosas.

Los mateixos insurrectes, al depositar las armas, ho han dit clarament:—Nosaltres no feyam la guerra à Espanya, sino als frares. Nosaltres no pretendiam emancipar-nos de la soberania de la mare patria, sempre gran y generosa, sino sacudir lo jou del vassallatge que 'ns han imposat las ordres religiosas, cada dia mes ricas, à expensas nostras, cada dia mes absorbents y tirànicas en detriment de la nostra dignitat de homes, que ansièm distruevan la llum de la ilustració y viure la vida del progrés.

Lonchs à pesar de tan explícita manifestació, ja veurán com los goberns de la monarquia, servils intérpretes de certas preocupacions encomiadases en altas esferas, no donarán ni un sol pas per apartar lo pes abrumador de la tirania monàstica que pesa sobre 'ls naturals de las illes Filipinas.

Los que han sigut capassos de regalar als cubans mes de lo que demanavan, encare que hagués de costar irreparables perjudicis à la producció peninsular, no tindrán pron pit pera donar à Filipinas una satisfacció legitima, pena y segura de pau y de progrés.

Per això la partida del balans que presenta una ganancia en lo que respecta à la insurrecció filipina, està neutralisada per la subsistencia de la plaga frailuna en aquellas illes, causa confessada del últim alsament, y amenaça imminent dels nous que han de venir.

* * *

¿Quinas altres partidas importants figuraren en lo balans inventari del any 97?

Per una part un gran cúmul de despotisme, de abusos y arbitriarietats, fruyt de un caciquisme sense entranyas, ni aprensions, ni vergonya, ensenyorit fins dels pobles mes insignificants de la nació.

Lo caciquisme va sumant maldats é injusticias: sembra odis y recull gangas; elabora desmoralisació y s'ufana ab los fruys de la rapinya; tot ho perturba, tot ho corromp, tot ho embruta. Se riu de la llei, fa escarni de la justicia, y conta sempre ab la mes escandalosa impunitat.

Per altra part, davant de aquesta partida, en lo balans inventari, hi figura un gran déficit de virilitat, de energia, de instant de salvació. Las virtuts cívicas permaneixen enervadas. L' esperit públic, esbravat. Tothom sent los terribles mals de la patria; ningú 's decideix à conjurarlos. S' olvidan los exemples de las generacions heròiques que 'ns precediren, sacrificant à la

conquesta de la llibertat la pau, la hisenda y la vida. L' indiferència y l' excepticisme reynan per tot. La desconfiança de l' opinió neutra arriba fins à la imbecilitat.

Per treure'n aquest fet de mort que invadeix lo cos social 'no tindrà l' any nou algun revulsiu?

Any 1898: si no has de ser millor que l' any anterior, no surtis del ou!

P. K.

AL SANT DEL DÍA

Glòriosissim Sant Silvestre,
lo més Silvestre dels sanis,
famós allà en las alturas
y aquí entre 'ls xichs y entre 'ls grans,
obriu avuy ab mà pròdiga
la caixeta dels consols
y escolteu lo clam que llenzan
setze milions d' espanyols!
En aquesta terra ingrata
estém ja tan tips de fel,
que 'l remey que 'l poble espera
sols ens pot venir del cel.
Glòriosissim Sant Silvestre,
escolteu nos un instant,
y... arriba, feu un punt d' home,
es dlr, feu un punt de sant!

Hem acudit à Sant Jaume,
qu' es lo nostre antich patró,
y res; es l' hora qu' encare
ni hem rebut contestació.
Hem suplicat à Sant Pere,
hem suplicat à Sant Pau....
'Tots sorts!... Tenen las orellas
tancades ab pany y clau.
'Y 'ls nostres apurs creixen
y s' agravan per segons,
y no trobem qui 'ns consoli
en nostras tribulacions!...
Per xó en vos, joh Sant Silvestre!
nostres ulls avuy fixém.
De vos ens vindrà 'l benèfich
bàsamb que necessitèm!

Cada terra fa sa guerra:
un país civilisat
ha de teni un sant fi y guapo
per defensor y advocat.
A una nació com la nostra,
bont l' atràs es espantós,
per forsa ha de correspòndreli
un Sant... Silvestre, com vos.
Accepteu, donchs, l' homenatje
que à vostras plantas rendim
y trayemus desseguida
del pantano en que vivim.
Mireu qu' Espanya us ho prega
plorant unànimement!
Glòriosissim Sant Silvestre,
no feu plor à tanta gent!

Hem perdut la fé politica,
hem perdut la fe en las lleys,
hem perdut la fe en las sotas,
eu los asos... y en los reys.
Sols creyém en los miracles
perque tenim per segú
que si un miracle no 'ns salva
ja no 'ns salvarà ningú.
'Y 'l miracle zquí ha de ferlo
sino uu sant acreditat,
que tinga à bé compadísse
de nostra necessitat?
Sant Silvestre, Sant Silvestre,
aquest sant heu de ser vos!....
Si ab un miracle no basta
que caramba!... tumeu dos.

AIXUGANT LOS CUBERTS

No hi ha altre remey... veig qu' es precis pendre un bon determini... ¡Cóm se 'n riurian la Sió y aquella colla de barjaussas!... Es net, com que totas ja tenen lo menester... à la apariencia... A la apariencia, no mes; per xó, que no 's fassan gaires il·lussons; tant ó mes emparauleada qu' ellas m' be vist jo, y quan mes confiau me hivest... ¡patapium! à terra...!

¡Ay senyor!... ¡si 'ls fracassos d'onguessa experiencia... Pare, ja! jeada vegada ve mes de nou! Per xó ara estich resolta a jumarqe 'l tor pel tot; lo qu' es ara, 'l primer que s' hi deixe caure, ja pot dir qu' ha begut oli; ell pagará lo que 'la demés romput... ¡Vaya! ja hont aniriam à parar!...

Es xocant lo jovent d' avuy dia... Mostreuvoshi amables... carinyosas,... sufríułoshi tots los caprichos... cediu a totas sus exigencias... y quan ja 'us penseu tocar lo cel ab las dents... bona nit viola, el qui toca 'l dos es ell, que agotat lo reportori ja no li queda res mes per tocar...

Si no portan bona intenció... per qu' han de venir à xerigarnos ab la seva palica?... ¡Qué 'ns deixin estar tranquilas... Pero ja! ell sempre à la breixa y 'pobra de la que no se sab defensar y s' entrega... no hi ha quartel, sucumbeix sense remissió!

Lo qu' es pel present, gracies à Déu, puch parlar ab tota la palica, l' àngel de la guarda no m' ha deixat may... ¡Pobre àngel! lo dia que cansat de vetlliar per mi arribi à dormir-se... aquell dia... no mes que de pensarhi estich sempre ab un 'ay al cor.

Diumenge mateix vaig errar de un punt. ¡L' àngel devia pesar figas... i va tan endarrerit!

El Leyandro m' havia convidat à pendre algo à la vaqueria del Parc... M' hi vaig deixar caure, la vritat; qui mal no fa, mal no pensa... Si, si, prou, à la vaqueria... ¡jo ho sapigues abont me va condubir!... ¡Quina foscor! jo no se perque l' Ajuntament no hi ha posar llum elèctrica à la gruta del Parc... Tot lo camí van haver d' anar palpant...

Lo Leyandro prou volia que ns hi quedesssem à descansar un rato, però no 'ns va ser possible... ¡Mireu que 'n té de salida aquella ditzosa gruta... Cada festa, à la entrada hi podrian col·locar aquell famós llatrero «Queden ocupadas todas las localidades».

Al sortir d' aquell cau d' aranyas, distrets, conversant, vanrem desfilar del Parc sense donar-nosen compte... Encare no feya tres setmanas que 'ns relacionem y en Leyandro empenyat en presentar-me à una tia seva que viu en un dels caserons mes intrincants del carrer de Fllassaders.

—Mira Roseta —va dirme atrurantse al devant de una escala bastant sospitosa— pujem aquí dalt y brenarém à tuti-pli: la tia es una dona molt desinvolta y en un dir Jesús 'ns ho destirà....

L' aspecte de l' escala m' va fer obrir l' ull....

—Ah no, no; de cap manera —vaig dirli; y ni prechs ni súplicas... ni amenassas hi van valguer res.

Prou va agotar tots los recursos de la seva enlluernadora palica... no n' hi va haver de fets; l' àngel de la guarda m' va clavà de peus à l' acera y d' allí no 'm vaig moure.

Al últim, veient ell que no 'n podía treure res... ¡ah! ja las horas si, que vaig coneixer que m' havia escapat d' una y bo-

nat... à las horas, ab los ulls fora del cap, quina manera de renegar y malehirmel... i'l un renech s' estalonava ab l' altre!... Al fi, duanya de la situació, per tot despidó vaig usar las mateixas paraules qu' ell havia empleat ab mi:

—Vés, pujahí tú, aquí dalt,—i vaig dir, deixantlo dintre de l' escaleta ab un pam de nàs.

¡Lo grandissim!... Quina manera de volquer abusar de la crudelitat de las personas!... ¡No m' ho sé acabar!...

¡Ay senyor!... quan penso que per escoltar-me à n' ell vaig desairar los millors partits del Bisanzo... ¡Aquell conductor del tranya de Gracia que 'n va portar tot l' istiu de franch... ¡es cert que de tant en tant hi queya algún prèssch!...

Després... aquell bon mossó de las burras del carrer de Robador... ¡cinch mesos y mitj d' esperarme cada nit à la mateixa escaleta!... ¡Y ab aquella il·lusió que ho feya... pobre xicot! Què n' hi va costar lo meu amor de tips de córrer... ¡Cada vespre se n' hi anava la burra!

¡Ah no, no; no vull martirizarme mes ab aquest recort... D' avuy en avant, s' han acabat las contemplacions; cara de ferro à tots los homes... y iopbre del que rellisquil... que un cop à la garjola... ell pagará per tots...

El faré casar... i vaya si 'l faré casar!

L' altre dia la Leyonor em parlava de una senyora del carrer del Carme, que per quatre duros ven uns capsets de uns polvos, que per fer casar —barrejats ab lo xocot— fan verdares miracles...

¡Veyám... veyám... qui serà l' afortunat!...

JOSEPH ROSELLÓ.

Hem posat nostra confiança
en lo vostre gran poder,
y que atendréu nostres súplicies
ja casi ho donéu per cert.
No us duhém cap presentalla
ni us enceném cap blandó,
perque hem acabat los quartos
pagant la contribució.
Litirénoms dels que 'ns explotan,
fénoms lo que us demaném
y flavors... !veuréu quins círs
més macos os portarém!
!Gloriosissim Sant Silvestre!
Johfu lo nostre amarch clam!
O' ns salvéu vos... ó, ab francesa,
tant se valdrá plegá'l ram.

C. GUMÀ.

DESPEDIDA DEL ANY

(MONÓLECH)

L'últim me'n podré anar!... 31 de Desembre.... ¡Ab quina frisana esperava que arribés aquest dia!... Poguer deixar lo mon, agafar los trastets y dir al genero humà.—!Ahí queda eso!... Qui tingui pr sech que's fassí sopas, que l'97 se retira a la vida privada....

¡Miréu que me n' hi sentidas en aquest món!...

Avuy, avuy mateix de segur que no hi ha ningú que no 'm maleheiixi.

—¡Malvistje l'97! ¡Quin any mes perrot!... ¡Any de mala sort!... ¡Any del diimon!...

—Y per què, total? ¡Qué'ls ha fet l'any, per bescantarlo d'aquesta manera?

—¿Que'n tinc la culpa jo de si aquest s'ha mort, y aquell ha quebrat, y aquell altre s'ha enamorat com un ase y s'ha casat sense mirar lo que feya?

Jo ja ho sé, per xó; l'humanitat es aixís, y aixís serà hasta la consumació dels sigles.

¡Vé tan bé carregar lo mort a un altre y tranquilisar-se la conciencia fent veure que un no es responsable de lo que li succeixix!...

—L'any, l'any es l'autor de tot! —L'any serà l'cap de turch sobre l' qual descarregarém las nostras iras!

Y endavant; vos qu' heu vingut al món, ignocent y net de culpa; vos que al creuar lo portal de la vida vau ja sentir las mateixas queixas y lamentacions d'avuy, convertiu vos pacientment en burro dels cops y serviu de tapadora de las torpes, vícies, debilitats y picardias de la família humana.

—L'any, l'any ho ha de pagar tot!...

—¿Qué aquest s'ha engrescat ab lo frontón y allí hi ha deixat los quartos y la tranquilitat de casa séva?... ¡Any pervers, any infame!...

—¿Qué aquell rodant ab la bicicleta va rompre's una cama y ara va coix?... L'any ne té la culpa.

—¿Qué a Cuba hi ha guerra, y 'ls Estats-Units ens fan portar los neulers, y l'món se'n riu de nosaltres a les nostres propias barbas?... ¡Aquest any, aquest any funest que tot ho ha desbaratat!

—L'any es el que fa tenir mal de caixa a las personas, l'any es el qui porta la malura a las vinyas; l'any el qui obliga al Banc a aumentar la circulació de bitllets; l'any es lo fautor de totes las calamitats que plouhen sobre la terra.

—Y pensar que això es una vil calumnia, que jo de tot això no 'n sé una paraula!...

Perque, vaja jecóm, de quina manera puch influirhi en lo curs de las coses? —¿Qué 'm pregunta res lo govern quan va a posar una nova contribució? —¿Qué m' ho explican los pelotaris el dia que en lo partit hi ha d'haver trampa?

La méva missió en el món es ben senzilla: neixo, 'm coloco a la presidència, miro, callo, deixo passar dotze mesos... y s'ha acabat el bróquil.

Y no obstant, la gent i dali contra mi! —vinga maltractar al pobre any, que pot anar per tot arreu ab lo cap ben alt y la conciencia tranquila!...

Sort que ja arribém al fi de la comèdia. Pochs minuts faltan perque la méva responsabilitat quedí salvada.

Ara vindrà l'98; tothom lo saludarà ab transports d'alegría, sense pensar que 'ls anys no donan ni prenen res... y al arribar al 31 del altre Desembre, vinga tornar a dir mal del any y a bescantarlo sense modos!...

—Las 12?...

—¡Lleostos!... Vinga la maleta y l'paraguas y... ija serà molt si 'ns torném a veure! —Adeu, món!...

Tú t' quedarás tip de mi.

Jo m' en vaig tip de tú.

Estém en paus.

F.

MOSAICH

—Escolta, poble; agafa papé y llapis que farém uns apuntes pe'l balans. Posu quant t' ha costat la monarquia per mantenir-se en peu durant est' any.

—Doscents mil homes, cent milions de duros y tota la vergonya nacional.

—Quin cap d' any més pobre, Espanya! Desde la Restauració qu' uns microbis venenosos te devoran els turrons.

—Lo Primo que 'ns arregla Filipinas cablegrafia que ha lograt la pac. Jo tal cosa no crech, serà un parentèsis

que durarà potser qui sab quants anys, pero la pau vritat y ab ella l'ordre tan sols podrá renyar quan deixarà de ser aquell arripelach menjadora de frares y empleats.

—Per què fa temps existeix entre poble y monarquia tan profunda antipatia que un abisme 'ls divideix? —Amich, puig saberho vols t' ho diré ja que no ho sabes: la monarquia vol naps y 'l poble demana cols.

Vaig à donarte, poble, uns quants avisos pe'l proxim mil vuit cents noranta vuit.

Totas las antigualias respectables que 's mostren com sagradas a los ulls y serveixen tan sols perquè a sa sombra medrin pillets, imbécils y ganduls, a puntades de peu enlayre tirals y proclama l'imperi hermos y just dels humils, dels honrats, dels que traballan, dels sans d'inteligència y de cor pur. Apela si es precis a la violència y si convé de ferro y focs fas us,

DEL ENEMICH EL CONSELL

General: per fer net no hi ha més medi que manejar l'escombra.

que ja fa massa sigles qu' uns y altres de tu fan constantment lo bon Jesús. Fesho, no 't torbis, si no vols sé indigne d' entrà ab front alt al sige xx futur!

JEPH DE JESPUS.

A presentació dels cabecillas tágalo ja es un fet confirmat oficialment.

L'acte s'ha realitzat ab tot l'apparat que corresponia a son interessant argument: ab un gran dinar, ab brindis, ab discursos, ab manifestacions públiques, ab crits repetits de «Visca Espanya!»

Mes val aixís.

De totes maneres, bo serà que la nació espanyola no s'adormi, ja que no sobre 'ls llovers, sobre 'ls matassos de una excessiva confiança. Ara es la gran oca-sió de resoldre de una vegada 'l problema de Filipinas.

Procurin los governs fer de aquelles illes un foco de traball y de progrés. Cuidin de qu'en lloc de soldats, hi vajen obrers. Protegeixin las empreses colonizadoras. Desarrollin lo comers. Propaguin l'ensenyansa y la ilustració. Y no temin ni rezelin los fruys de la llibertat, si 'l reconeixement d'ella va unit al desarollo dels interessos morals y materials.

Tot això serà facilitissim de realisar, sempre que 's dongui la llicència absoluta als frares.

Per ells y sols en lo seu obsequi s'ha tingut de sostener l'última guerra que ha costat tants diners y tanta sanch.

Per ells continuaran amenassats de tenir que passar-neus disgustos, en un porvenir mes o mènos próxim.

Frares?... Ni a'n als vestits, ni a'n als camps, ni a Filipinas!

Pobre Xina!

Los alemanys han encetat el pà, y ara tothom ne demana una llesca.

Els russos, els francesos, els inglesos... Tots diuen:

—Part hi vull!...

En materia d'esgarrapar un tres de Xina, las grans potencias prescindeixen de la *tríplice* y de la *dúplice*, olvidan las diferencies que las tenen dividides, los antagonismes que las tenen contrapuntadas, de las enemistats que las obligan a mantenir-se ab las armas a las mans.

Las ocasions las pintan calvas.

Y no obstant, als pobres xinos els agafen per la quia.

Lo que pot esperar-se de 'n Silvela, segons un articulo que ha publicat en un periódich de Jaen. De Jaen precisament, *la tierra del ronquido*.

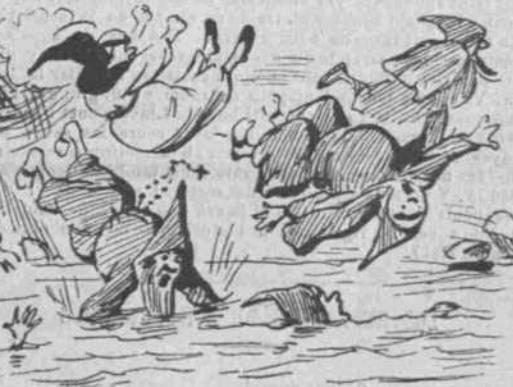
No trobant calor en l'exèrcit, ensalsa al clero. Molts capellans, molts frares, molt *gori-gori*. En Silvela posaria las creences catòliques al amparo de las lleys orgàniques. Declararia inviolables als capellans; pero no a las criatures que assisteixen als col·legis de las congregacions religiosas.

Respecte a l'administració de Justicia, suprimiria l'Jurat, y reformaria las lleys penals en sentit reacciò-nari.

Que ho vaja fent aixís, y qu' esperi assentat l'apo-

yo o la benevolència dels liberals.

Ell que veja volgunt cambiarlo tot, y nosaltres hasta 'l nom li cambiarem. En lloc de Silvela serà Serrado.

Comparin si son servits.

A benefici de la *Creu roja* y al objecte de auxiliar als soldats que tornan de les guerres, va celebrarse á Tortosa una funció de toros, obtenintse un ingrés líquit de 635'25 pessetas, que siguereu destinadas al objecte benèfich de la festa.

Casi al mateix temps y al propòsit objecte van ferse uns funerals solemnes, posantse una taula petitoria á la porta de la iglesia, en la qual se recaudaren 115'87 pessetas.

De manera qu' en absolut, els toreros quintuplicaren lo producte obtingut pels capellans.

* *

Pero, succeí encare una cosa pitjor.

Mentre las 632'25 pessetas de la corrida de toros foren totas entregades á la Creu roja, de las 115'87 pessetas, no n' percibí ni un céntim. Los capellans practicaren una liquidació, y resultà que 'ls gastos de la funció religiosa ascendian á 125'25 pessetas, resultant per consegüent un déficit de Ptas. 9'36.

Una cosa m' extranya, y es que totes las creus de aquella iglesia de Tortosa no s' hajan tornat *Creus rojas*.

Rojas de vergonya.

En Woodford, al últim ha respingat.

Olivant totes las conveniencies diplomàtiques ha dirigit una nota al govern de 'n Sagasta, que conté censuras desembossadases contra'l govern conservador. May, fins are, cap embajador s' havia atrevit á ficar-se de potas en las qüestions de la política interna de un país.

La comunicació de Mister Woodford es una nota que té *quatre parells de bermols*. Y no obstant, ja veurán com el govern de 'n Sagasta la trobará *[una nota natural]*.

A n' ell'otot li sembla *cant pld.*

CARTAS DE FORA. — *Villalonga del Camp.* — Els adverteixen que aquest poble pertany al Camp de Tarragona: no vajen á creure que forma part del Riff. Ab motiu de no pagar á la mestra, lo governador d' acord ab la Junta provincial va multar al arcaide y al Secretari ab 250 pessetas cada hú. Las conseqüencias de una mida tan justa van veure's en la porta de l' escola, que sis vegades distintas signé embrutada ab inundació. La multa no s' feya efectiva, i tribunal de Valls procedí al embarch dels dos multats, y vingué la grossa. Previ pregó manat fer per l' arcalde, se celebrà una reunio de veïns á la casa de la vila, y terminada la reunio, una turba comensà á tirar pedras á la escola y encengué davant del mateix edifici una foguera que despedia un fum pestilent. A mitja nit del dia seguent se repetí l' atac á l' escola, ab gran trencadissa de vidres y deixant l' escut nacional mitj malmés. Per últim, un petit banch que la mestra tenia á l' iglesia, ha desaparecut, y això qu' era de la seva propietat. Se'n diu ademés que se li han fet certas amenassas, per tot lo qual no podém menos que cridar l' atenció de las autoritats superiors, puig no potolerar-se que hi haja qui s' porta com á salvatge en una població que forma part de una nació civilizada.

Capellades. — Ab motiu de la pacificació de Filipinas s' ha celebrat en aquesta vila una patriòtica manifestació, ab iluminacions á la Casa Consistorial, serenata y passada, Don Pere Costa y Prats desde l' balcó del Ajuntament, dirigi al pùblic paraulas molt eloquents. Aquest acte patriòtic ha tret de test als pochs carlins que per aquí s' campan la vida. Un d' ells va escriure al *Correos catalans* esforçants en treure importància al fet y dihen que hasta s' havia tocat l' asquerós himne de Riego. Ara vegin: Una altra vegada tocaré la *Marsa hungara*, per donar gust als partidaris del rey de les fulnas idem. De totes maneres, consti que 'ls carlins no s' alegran de la consecució de la pau, que sols per forsa y perque l' autoritat ho mana (axis ho digueren) treuen al balcó del seu circu la bandera, y que ara y sempre son partidaris de la guerra per la guerra, es á dir de que morir forsa soldats. Està clar: aquests trobarán de menos el dia que las columnas hajen d' empayarlos.

Suria. — Vels' aquí que l' rector estava molt cremat al veure que se li baixava en gran manera aquell vi de dir missa, que segons diuhens els angelets hi ballan. Tot era fer càculs sobre qui se l' podia beure, y fins crech que donava la culpa á dos missa-cantants, nous en l' ofici, creyent que ab l' ardor de novats alssavan massa l' cálzer. Està clar: de la sanch de Cristo ben compartida n' hi ha per temps. Lo fet es que un de aquests capellanets, per vindicar-se de una sospita injusta, se posà á l' aguayt flançantse dintre de un armari de la sagristia. La rata del vi ranci no s' feu esperar. Era una de aqueixas beatutxas que passan lo dia á la iglesia roseigant santa, y que per pabillors millor de tant en tant necessitan remullar la boca. Va agafar doncells l' ampolla del ranci, y glu, glu, glu, glu, sense respirar, la va deixar mitj buyda. Llavors surt l' ensontanat de l' armari, y de porca, que 'ns fa veure las seves babayes, no la 'nva deixar. Va armarseab tal motiu una sarracina de cent mil dinonis, perque la rata tenia també la llengua expedita. Y portada á presència del rector, l' escena de crits y escàndols va renovar-se. No hi haurà cap autor de sainetes, que de aquest fet rigurosament històric, ne fassa un' obra del gènere xich?

LOS REFREDATS DE DON PRAXEDES

— Senyor Sagasta....

— ¿Qué passa?

— Res; que acaba d' arribar un telegramma de Cuba.

— ¿Qué diu? Llegéiximel....

— Vaig.

• Circula ab molta insistència
• lo rumor, bastant fundat,
• de que l' vell Máximo Gomez
• ha dit que no vol deixar
• las armas, tota vegada
• qu' ell la guerra no la fa
• en pro de la autonomia,
• sino ab el plan radical
• d' alcansar la independencia... •
— Prou!... No segueixi endavant.
— Extrém!... Lo que jo temia.
— Ho veu? ja estic constipat.
— Si venen á visitarme...
— Si senyor: se 'ls hi dirá
que no pot rebre, que 's troba
malament....

— Endavant!....

— Don Práxedes.... — ¿Una carta?

— De qui es?... — Del gerent del Banch,
— ¡Hola! ¿s' avé á deixá 'ls quartos?
— Mirí: Ayvú hi convocat
• á la Junta directiva,
• y després d' examinar
• la petició que va ferme,
• hem resolt, per dà al Estat
• una prova del carinyo
• que li tenim, entregar
• los recursos que 'ns demana.
— La Directiva del Banch
• li deixará hasta la suma
• de cent millions....

— ¡S' ha acabat
la miseria! ¡Ja hi ha fondos
per pagar y anar tirant!
Esculti, dech advertirli
que ja no estich refredat,
— De modo que, si 'l demanen....
— Qu' entrin.

— Aixis se farà.

— Senyor President....

— — — — — Mes cartas?
— No senyor; per ara cap.
Venia sols á avisarlo
de que quatre generals,
catorze ó setze ex-ministres
y no sé quants diputats
han armat una conjura
sense altre intent que donar
mala vida al fusionisme.
— En Gamazo....

— M' han jurat
que també está dins del clí.
— ¿Y en Montero?

— Otro que tal:
es dels que ab més fé traballan.
— ¿Y en Vega-Armijo?

— Aquest va
poch menos que á la vanguardia
— ¡Extrém!....

— ¿Altres cop?
— — — — — Y tant!

Un refredat de primera.
Me fico al llit... y ja ho sab,
vingui qui vingui, no 'l rebo.
— La consigna s' cumplirà.

* * *
Regla general: ¿Don Práxedes
estornuds?... Es que va mal.
¿Se posa bò? Es que 'ls negocis
se li han tornat á adobar.
Guiantse ab aquest termòmetre,
no hi ha pór d' errarse mai.

C. GUINA.

ALMANACH DE LA CAMPANA DE GRACIA PER AL ANY 1898

Un tomo d' unes 200 planas atestadas de caricaturas de gran actualitat.

— Preu 2 rals!!

Se ven per tot arreu

UNA DISTINCIÓ

SEMPRE hem cregut que un dels majors obstacles que ha de trobar la Fusió Republicana per acudir á las urnas serà la dessidiosa peresa de una part bastant considerable de ciutadans que ja casi han perdut la costum de anà á votar, ab gran alegria y no menos profit dels mangonejadors que viuen á la sombra de la monarquia.

L' abstenció dels electors assegura als monàrquics la consecució dels seus propòsits, sense lluyna y sense esfors. De aquesta manera se la menjau molt dolça la sustancia del país.

La política dels partits monàrquics — y ha de ser molt cego qui no ho veja — consisteix precisament en mantenir per tots los medis imaginables aqueixa abstenció del cos electoral, que 'ls garantisa la cobdiciada possessió del govern ab totes las seves gangas, sense 'ls perills que implica tota resistència energica per part de l' opinió pública.

Pero lo mes trist es veure que hi haja encare qui inconscient y qui també ab la deguda deliberació, secunda una maniobra qu' en últim terme resulta funestíssima, impedint de plé la regeneració de aquest pais Jesventurat cada dia mes urgent y necessaria.

Los enemicis inconscients de la linya electoral son aquells que creuen que no hi ha mes medi de fer triomfar las solucions republicanes que treure tot' hora 'l Sant Cristo gros de la Revolució. Els que això pensan, sens dupte carregats de bona fé, estan ja en lo cas de comprender que s' equivocan, si no en lo fi, quan menys en los medis per arribarhi.

La Revolució necessita una elaboració llarga y persistent. No es fàcil que vinga may avocantla ab discursos apassionats, ni ab paraules inflamadas, sino ab fets, ab actes, ab resolucions que responguin á la idea de provocarla y ferla estallar, quan las circumstancies la imposin y l' esperit públic se mostri propici á secundarla.

No s' escalfa 'l forn, dienentli que s' escalfi: es precisa ficiar combustible y encendre'l.

Donch bé, l' apatia electoral es la negació mes absolta del esperit revolucionari.

Y vaig á demostrarlo.

Un poble que no acut á las urnas, ab lo ferm propòsit d' emprendre la enèrgica defensa de un dret legitim; un poble que davant dels abusos, iniquitats y tropelias del poder, en lloc de plantarhi cara, gira 'l espalda; un poble que tira las armas y 's tanca á casa, quan el cridan al honros combat de un dia, es presumible que menos encaudurà á solventar compromisos revolucionaris, mil voltas mes perillosos.

Qui no posseix voluntat y energia per fer lo menos, es difícil que n' desplegui per fer lo mes.

Y á lo mes, ó siga á la Revolució, no s' arriba en alas del desitj ó de la fantasia, sino á peu, caminant sobre un terreno sólit. Las batallas electorals contra 'ls falsificadors y 'ls tupinaires, poden convertir-se en una gran escola de virilitat. No serán decisivas momentaneament; pero sempre contribuirán á enardir els esperits, á concetrar voluntats, á acumular combustible revolucionari.

Los poders publichs podran extremar los medis illicits; pero el poble extremarà també la seva decisió, y al cap de vall ja veurém qui será l' últim que rigui.

Se diu que las eleccions, tal com a Espanya's practican, inspiran fastich y repugnaçia á tothom. Es veritat; pero també ho es que la repugnacia y l' fastich causan efectes depriment en l' esperit. May un poble fastiguejat ha fet cap revolució. Las revolucions las fan únicament los pobles que s' indignan.

Pesin y meditin aquestas reflexions sinceras y lleials els bons republicans que sostenen los procediments revolucionaris; no olvidin la esterilitat dels esforços aislats que han vingut praticant fins ara; calculin qu' en aquests últims temps mes aviat que acostar-se s' ha anat allunyant la possibilitat dels actes heròichs; y trobarán que per arribar al gran fet, s' ha de passar per las urnas, no tant ab l' idea de guanyar mes ó menos actes, com ab lo propòsit ferm de defensar drets adquirits y ferlos efectius á tota costa, posant á parir, com se diu vulgarment, als desprecios dels corruptors del sufragi, partidaris de la monarquia.

Aquells que deliberadament secunden la maniobra dels monàrquics consistent en apartar dels col·legis al cos electoral, no son ni poden ser republicans, desde l' moment que trabajan en pró de la monarquia.

Contém en lo número dels auxiliars de la corrupció monàrquica, als que predicant com a republicans lo retraien, no obstant, com a electors de determinats districtes, traballan y votan en pro de candidats monàrquics. En v' alegan, per obrar així, las exigències de la política local. Sacrificar á miserables qüestions de campanar l' honor de las conviccions republicanas, es una verdadera traïció.

Y ara observin que a l' aquests que dihentse republicans accepten lo trist paper de comparsas dels monàrquics, el famós *Diluví*: no 'ls dirigeix la més minima censura. Y que ha de dirigíls'hi, si ell y els fan lo mateix joch, en lo sentit d' evitar mal de cap y disgustos a los governs de la monarquia!

Tota la tirria diluviesca desbota contra 'ls que volén anar á las urnas ab la bandera republicana desplegada, á só de guerra, sense debilitats, y tanbé sense acceptar intel·ligències pròximes ni remotas ab ningú que no sigui republicà.

Aquests som els republicans de doble.

Per combatre'n tots els medis li semblan lícits. Sense fer carrech de que la Fusió es un partit nou, y que per lo tant únicament dels actes que respon, *El Diluví* desenterra historias y murruracions mes ó menos verídicas de suposades connivències ab los monàrquics en anteriors eleccions, al sant objecte de difundir la desconfiança entre 'ls cos electorals, alentar la desidiosa dels electors, y restar forces á la massa sincerament republicana. Tàctica jesuítica pura.

Precisament per evitar que ningú pugui anar á capturar un miserabile rosegó, quant tots units podém guanyar ab los esfors propi no un pa, sino tota ura fornada, va concertar la Fusió dels republicans, imposar-se tots els que la componeen rights de honor y disciplina.

Pero aquests devers que ningú absolutament ha de quebrantar baix pena de anularse per sempre mes, *El Diluví* afecta enteradament que no existeixen. Per ell, no hi ha mes que una càfila de ambiciosos vulgars, que están disputantse á mossegadiss la pretensió de figurar en tal ó qual candidatura.

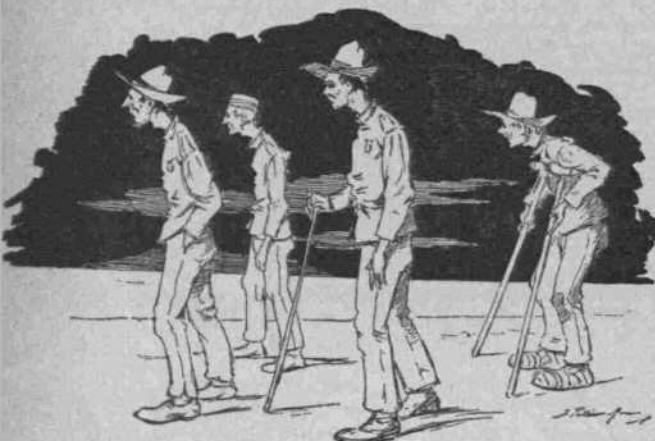
Per retors aquesta suposició malèvol inventa dissidències imaginaries; suposa que 'ls han pres acorts en los quals ningú ha pensat fins ara; senyala candidats per tots ó quals districtes, quan no hi ha encare ningú que haja pensat en semblants designacions, essent potestat dels comitès dels districtes el ferlos ab entera llibertat; pretén molestar á determinades persones, suposant que s' agitan per ser possats en candidatura pel districte de T., quan no han fet, ni fan, ni pensan fer cap pas per anarhi, y jo puch assegurar que tindrian per un verdader contratemps el que 'ls obliguessin á ser tales candidats... En una paraula, 'l traball monàrquic del *Diluví* resultaria odiós, si en realitat no resultés ridícul.

Perque, si com deyam l' altre dia es aquell periòdic una ruixadora d' escàndols y de insults, obra mal girbada del esperit jesuítich, folrat de de mago burro, avuy podém afegir que á la sombra hnmidà de la ruixadora diluviesca hi nia una cài-

LAS CLASSES CONSERVADORAS (per J. LLUÍS PELLICER).

Mientras cobran el cupó dormen tranquilas; pero ay del día que 'l «banch» s' ensorri!..

ESPECTACLES DE L' ANY

Pobrets... Fan molta llàstima!

la d' escarbats, que no tenen altra feyna, que la de confeccionar bolas, com mes grossas millor.

Ab tant exquisit present pa- ga l'Sr. Laribal els favors que en distintas ocasions li han fet els Ajuntaments monàrquichs de Barcelona.

P. K

PASSÉM COMPTES

SOM ÁFI d' auy y es necessari cumplir ab la santa tradició. De lo gastat val més no parlarne. ¿Per qué? Son diuers sortits, escampats, que no tornaran mai més.... A què renovar la llaga, recordant lo que va costarnos allò, lo que vam pagar a aquell, lo que vam invertir en tal cosa y tal altra?....

Lo passat, passat. Atin- güénnos al present—que al fi y al cap potser es l'únic cert, perque ni l'ahir pot servirnos de gran cosa ni l'demà n'ofereix la menor garantia—y don- guém un vistassó a la nostra situació al finar l'any de gracia! —vaya una gracia!— de 1897.

¿Està a punt tothom? Si? Comensém.

—¡Marina!

—¡Presente!

—Aném a passar balans. M'has d'explicar las tevas interio- ritats y dirme la ríbra ab que has de figurar en lo llibre de las existencies. ¿Cóm está l'Pelayo?

—L'adoban.

—Lo qual vol dir que si ara l'necessitessim no podríam ferlo servir?

—Ni més ni menos.

—Y dels cruceros en projecte, qué me'n contas?

—Los uns s'estan fent; los altres, en projecte estavan y en projecte s'han quedat.

—Y ls torpeders tant temps h'encomenats al extranjer?

—Els proban, tornan a probarlos.... y no sortim d'aquí. Ja fa mitj any que això dura.

—De lo qual se'n desprén qu'en lo balans qu'estém fent la Marina hi ha de figurar.... dab quin número?

—Un zero.

—Apuntém. Marina: O.

—Exèrcit!

—Exèrcit dieb! Ningú contesta?

—Jo estich malalt...

—Jo estich ferit...

—Jo estich... no sé de quina manera...

—Es que aquí no s'cridan als ferits ni als malalts, sino al exèrcit, als regiments que la patria ha format ab la sanch de les seves venas y l'or de les seves butxcas.

—Aquest exèrcit no es més que una figura poètica; un fantasma que pot dividir-se en tres parts: la primera ha desapare- cut a la manigua; l'altra s'ha evaporat en los pantanos filipi- nos; l'altra... se l'ha menjada l'mar.

—Sent aixis l'exèrcit s'ha de representar en lo balans?...

—Ab un senzill zero.

—Y van dos: OO

—Dignitat Nacional!

—Aquí n'hi ha un tros.

—Y un tros no més?

—Y encara potser es una andalusada: en rigor, crech que no n'hi ha gens.

Molt condol!!

Molta tristesa!!!

partit republicà, no mantenint ab las masses las constants relacions necessàries y mes aviat vivintne completament divorciades.

(*) Com una idea particular, y sense férnosa nostra en to- tas las seves parts, per no trobar prou factible lo projecte de concentrar en las capitals en un dia donat als republicans dels districtes de fora, publicarem lo present article, que de totes maneras revela ademés de un bon desitj, una ardorosa adhesió a las idees republicanes.

Pero la necessitat de votar s'imposa, y com sense entusiasme y cohesió no s'aniria en lloc, es precis buscar la manera de que ningú que de republicà s'alabi tingui excusa per quedar-se retret.

Allà hont mes difícil se fa la lluita electoral es en los distrits de fora, puig las tupinadas dels pobles petits dificultan los treballs que puguen ferse en la capital del districte electoral.

Donchs bé; acordém lo retrahiment en tots los distrits que no sigan capitals de província, y presentém en totes aquestas candidatura plena.

Lo dia de les eleccions, que fassin cap a la capital respectiva tots els republicans de cada província, convenientment preparats, per ajudar als electors en sa tasca de fer triunfar als candidats nostres, impedint tota mena de coaccions y tota mena de tramps. Si lo govern reconcentra sus forces per ajudar als tupinaires, nosaltres reconcentrem las nostres per fer respectar la llei. Sempre resulta la nostra actitud molt mes simpatiques que la seva.

En las capitals tenim bona organització per preparar bé las eleccions. Ab ferma voluntat y la cooperació decidida de tots los homens republicans de la província la victoria es segura.

Si se'n respects, nostre triomfo serà la mort de la monarquia; si se'n atropella, lo dia de las eleccions serà l'dia de la revolució.

Tinch á la punta de la ploma una infinitat d'arguments en defensa d'aquest projecte, pero me'n guardo creyent que per avuy n'hi ha prou exposantlo á la consideració de tots els republicans de debò.

Ara qui mes hi sàpiga que mes hi digui.

JEPH DE JESPUS.

SOMNI

Al distingit escriptor mon cor amich Jeph de Jespus.

Quin somni l'que he tingut la nit passada!

Vos lo vull explicar
perque ab lo vostre sa y noble criteri
em digueu sens engany
si s'acosta lo dia en que aquest somni
sigui una realitat.

Espanya, la nació més desgraciada
decidida com may,
se deslliurava de las malas urpas
de aquests gobernantes
que famolenches per l'or, arreu l'exploitan
sens gota de pietat.
Per conseguir això lo poble feya
esforços sobrehumans,
y en piassas y en carrers se veyen quadros
que causavau esglay.
Ben bé de barricades vaig contarne
passo d'un centenar,
y ls homes que ab dalit las defendavan
ni ls lleons son tan braus.
Escopetas, trabuchs y hasta revòlvers
feyan foch granejat,
y al poch temps de lluytar, carrers y piassas
eran tenyits de sanch.
Lo poble retenia en sa memòria
mil agravis cobarts
y consums y recàrrechs y altres delmes
volia trepitjar.
Sols per xó compassió res li inspirava,
lo que queua a sas mans
era cremat ó fet en cent mil trossos
segons lo seu desig.
Després, sentint tocar La Marseillesa
lo poble delirant
cridava enarbolant la barretina:
¡Visca la llibertat!

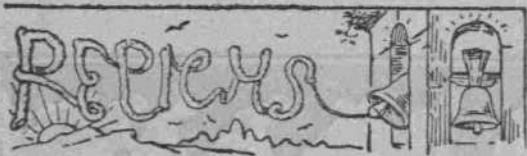
Y jo, sempre somniant! mirava alegre
com un sol tot tacat
marxava avergonyit, y altre'n sortia
elà y pur com un mirall.

Lo meu somni es aquest, era diguem
sens cap mica d'engany
si s'acosta ó es lluny la hora preuhada
de la realitat.

FRANCESCH COMAS.

Y descalabrats y tot, son els homes d'Espanya que valen més!

N Nocedal te unas ganas irresistibles de aceptar las actuals instituciones, ab la idea de anàrlas hi infiltrant un esperit ben reaccionari. Ja no 'ls hi falta més que l'seu con-eurs. En Nocedal y en Pidal, posats de través, poden formar una creu.

De moment lo jefe dels integros fins se dedica á dirigir piropos al exèrcit, com els carlins a n' en Weyler.

Vaja, qu' es molt xocant veure á n' aquests politichs, que al cap d' avall son una especie de beatas revellidas, enamorarse dels pantalons vermells de la tropa!....

L' altre dia en Nocedal va fer un discurs, manifestant qu' ell s' apoyava sempre en los textos de las Sagradas Escrituras.

—En aquellas—digué—no s' menciona pera res lo Deu dels advocats, ni dels enginyers, ni de cap altre estament ú ofici, sino l' Deu dels exèrcits y l' de las batallas.

¿No es veritat que això equival á portar las interpretacions bíblicas á la punta de la bayoneta?

En Nocedal hauria de tenir en compte qu' en tota la Biblia no s' menciona tampoch ni l' Deu dels xerrayres, ni l' Deu dels ximples, ni molt menos el Deu dels que buscan la perduta.

Un senador de la Georgia ha presentat á la Càmara l' següent projecte de llei:

«Tots los presidaris del Estat de la Georgia deuen ser enviats á Cuba á títul de reforsos de l' insurrecció, confiantlos á la pericia del general Máximo Gómez.»

La Càmara va aprobar unànimement aquesta propòsiti estrafalaria.

Trobo que faltava completar la proposició aprobada ab un article adicional concebut en los termes següents:

«Y al objecte de que 'ls presidis no quedin deshabitats, tots los senadors, durant l' ausència dels penats, ens hi tancarém, celebrant en ells las nostres sessions.»

La veritat es, que quan menos pel sentit moral que revelan, mereixen un presidi.

Davant dels rasgos de patriotisme de la Trasatlàntica, dirigida, com tothom sab, pel seràfich Marqués de las Cinquillas, no hi haurá un sol espanyol que no caya d' espalles.

Quànt dirán que demana per cada soldat ferit ó malalt que regressi de Cuba á bordo dels seus barcos?

No res: una triolera quaranta pessetas diarias! No més que vuyt duros, diaris, cada dia.

Los jesuitas, que may abandonan al de las Cinquillas li deuen haver aconsellat.

—Senyor Marqués—li haurán dit—molt gran es la distància que separa la terra del cel y per guanyarla s' necessita una escala d' or. A la de vosté, encare que milionari, hi faltan uns quants escalons: cal, donchs, que aprofiti la primera ocasió que se li presenti per fabricarlos.

Y aquesta ocasió, no ha sigut altra que l' retorn dels soldats malals.

;Qué Deu li pagui la caritat!

La Companyia de Fransa, á càrrec del beato don Claudi Planas y altres sants varons, en junta general de accionistas celebrada l' dia de Sant Esteve, va resoldre declarar-se en suspensió de pagos.

Així ha fet un *quiebro* als compromisos que tenia contrauts ab la Companyia de Madrid á Alicant, ab la qual havia de fusionar-se.

Pero de vegades els porcha se tornan trujas; los masclles, temelles: els *quiebros*, *quiebras*.

**

De moment, la noticia va caure com una bomba entre 'ls tenedors de las obligacions, familias catalanas en sa inmensa majoria, que tenen collocats los seus estalvis en aquesta classe de paper.

A la Bolsa reynava un pànic espantós. En pochs moments la baixa va ser terrible. Lo benestar y la tranquilitat de molts familiars, va anarse dissipant com fum.

No en va l' consell de declarar-se en suspensió de pagos va partir del Sr. Tort y Martorell, advocat assessor de la Companyia. ¿Qué havian de fer las obligacions? Anar baixant, anar baixant per simpatia, fins á posar-se al nivell de l' estatura de 'n Capieritu.

Un capellá que n' tenia molts, estava desesperat. Hasta 'ls petits pels de la corona se li posava de punta.

—Vaja, Mossen Pau, no s' desesperi—li deya un corrider per consolarlo.—Tot lo pitjor que pot succeir ab las Fransas, es qu' en Planas que, com vosté sab es una persona molt devota, las utilisi per empaperar la iglesia de Port-bou.

Y Mossen Pau, en un rapte de disgust va exclamar:

—Vajin al diable, vosté, l' Sr. Planas y la iglesia!...

Per més que ho digan els telegramas, no ho vull creure qu' en Sagasta haya caygut malalt.

A D. Práxedes li està passant lo que a las gallinas quan se tornan llocas. Tenen una mica de febre, es cert; pero aqueixa febre no es cap malaltia, es filla tan sols del stanys de covar.

**

D. Práxedes també cova.

Està covant una niuada d' ous conservadors. N' hi ha un que s' diu Pidal, un altre que s' diu Silvela, un altre Martínez Campos.

Empenyat en dotar á la monarquia de un nou partit conservador. D. Práxedes s' ha prestat á fer de lloca.

Prompte hem de veure quins dels pollos arribaran a rompre la closca.

;Llāstima com no ve una tronada forta, y se'n va to: á rodar: la lloca y 'ls ous!

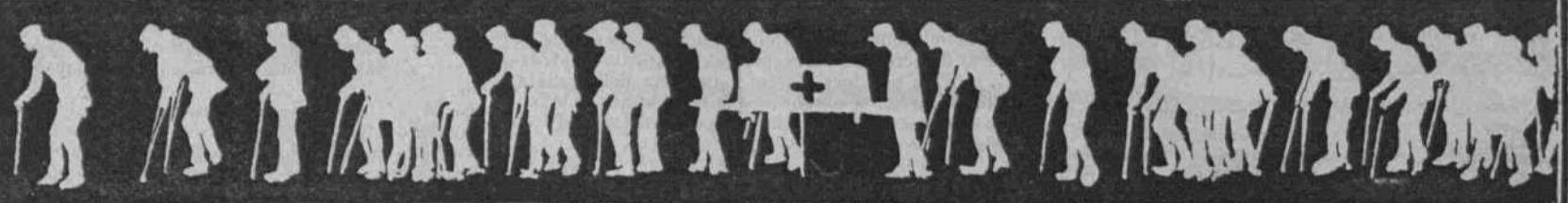
I MALVIATJE!

AUTONOMÍA

13,515 - 3000000

Els treuen á n' en Weyler, els donan l' autonomía, els hi envían la grossa de Nadal, y, teniu, encare fan morros!

Descalabrats de la guerra,
excursions de generals,
assassinats de ministres,
misteriosos atentats,
excomunions de bisbes,
formigueix de militars:
aquí tenen un resum
de la revista del any.

Lo mestre de Viloví del Panadés disfruta (o pateix) de un sou anual de 825 pessetas... y encare quan li pagaran.

L'Ajuntament, sens dubte, per tenirlo ben content, li ha anat carregant de mica en mica l'cupo de consums, fins al extrem de imposarli aquest any una quota de 279 pessetas.... o siga més del tres de la seva assignació.

Naturalment, que això no s'fa sense motiu.

Lo mestre de Viloví ben mirat, es més consumidor que tots los restants veïnats del poble, inclús l'arcalde. Lo mestre de Viloví *consum molt greix*.

Diuhens de l'Habana que han surgit grans divergències entre la dreta y l'esquerra del partit autonomista.

Això era de veure.

Las solucions de'n Moret responen tant a l'idea de fer la pau, que no serà difícil qu'encenguin una verdadera guerra política allà ahont estan snfrint tots los desastres inherents a una guerra armada.

Pero en Moret dirà:—Fills meus, *un clavo saca otro clavo*.

Es cert: *Un clavo saca otro clavo... si no se quedan los dos*.

Entre fusionistes barcelonins:

—Qué tal el Circul del Carrer nou de la Rambla?

—No me'n parlis, ja casi no s'hi cab: tothom s'hi fica. Sols allà tenen autorisació de'n Sagasta per repartir turrons, y jamigó! 'ls llaminers abundan.

—Y del circul del carrer del Vidre, qué me'n dius?

—Ay, noy.... era de vidre y s'ha trençat.

M'han proporcionat interessants datos del actual governador de Girona, Sr. Soldevilla.

Es fill de Galicia.... y va entrar a la política ab las armas a la ma.

Vostés preguntarán:—Ha sigut militar? Ha sigut revolucionari?

No senyors: res d'alçó: era barber.

Ensabonant al seu paisá D. Manuel Becerra va enternirlo: fentli la barba, va conmoure'l. D. Manuel Becerra l'protégé, l'feu entrar al periodisme.... y aquí l'tenen fet un personatge, y en disposició de afeytant a tots los ajuntaments de la província de Girona, als quals, en Roura, que s'ha constituit en fadrí seu, remulli.

**
No serà extrany que sobre la porta del edifici del Gobern civil de la inmortal ciutat s'hi coloqui un rótol que diga:

«GRAN PERRUQUERÍA OBLIGATORIA.—S' AFAYTA A PEL Y Á REPEL.—PREUS CONVENCIONALS.—SE PERMET EL REGATEIG.—ESPECIALITAT EN PERRUCAS, POSTISOS Y ALTRE; JOCHS... DE CABELLS.»

SOLUCIONES

A L'INSERTAT EN L'ULTIM NUMERO

- 1.ª XARADA.—Ti-a-na.
- 2.ª TRENCA-CLOSCAS.—Las Navas de Tolosa.
- 3.ª GEROGLIFICH.—Qui mal té y mal se dona te dos mals.

Han endavatinat 3 solucions los ciutadans Pere Borrimba, M. dels Cafés, J. M. T., Un hospitalari y Nicolau Sangüe; n'han endavinades 2 Criada respondona, Anton del fluviol y Un Sarriànes; y 1 no més Estira-cordetas, Pere Mir y Mirapeix y Un de la Vall d'Arán.

ENDEVINALLAS

XARADA

La primera es aliment,
la segona musical,

terça girada al revés
una planta ó vegetal:
prima-tercera ab garrofas
se 's hi mescla als animals,
una-dos tots l' hem tingut
y 'l que no se 'n diu bastart:
segona-tercera l' emplean
los pagesos per llaurar
y quan tinguis dos objectes
escultórichas ó bò d' art
iguals un y altre, passas
a possehir la total.

P. K. TUS.

ANAGRAMA

Diu qu' es total la Ramona
fins la gent l' hi ha total;
l' altre dia pesant figas
's va clavà un tot al nas.

TAP DE SUBO VILAFRANQUÍ

GEROGLIFICH
N O Y A
D
I I
E E E E
O
L

PEPET PANXETA.

CORRESPONDENCIA PARTICULAR

Ciutadans Felius de las Músicas, Joseph de la Ciutat, Mistets de Castella, J. Sadurní Mas, Un Galavera retirat, N. N. B., R. A. P., Popet de l'Ou, F. Mas Abril, Perinyo Girac, Noy de Salt, S. Nas F., A. Maseras Galtés, M. de la Perleta, y J. Rafel III:—*Lo qu' envian aquesta setmana no fa per casa*

Ciutadans Sisket, D. Paila, Canti B., E. Campritol y Teixidó, Noys de la Llet, Miranu, J. P. Ballus, Pi de las quatre branques, Nicasi Barra, Paci Piú y Pou, Un Enmascarat, Xaridista nou, Pep Migrany, Municipal de Caballeria, y Un Asmatich:—*Insertarem alguna cosa de lo que 'ns envian*.

Ciutadans Agustí Mundet: L'intima la trobem fluyxeta.—Arnol: Igual que les composicions que 'ns envia, que tenen molt poca novedat.—Saldoni Ximénez: Lo publicar lo dibuix sense 'nom d'autor seguí una inadvertisió, dispensi: veurém de aprofitar lo demés qu'obra en nostre poder.—R. P. (Manresa): Ja haurà vist qu'hem evitat parlar de una questió molt complexa, sobre la qual no hem tingut ocasió de formar una opinió pròpia.—C. Reus M.: La composició no 'ns acaba de fe'r pes.—M. Girona: Idem que vosie 'ns envia.—A. Llimoner: Li doném gracies per l'enviò: va molt bé.—Sarienti: Bebuda l'esmena.—Jumera: Va bastant bé.—Emilio Suñé: Idem, casi tot lo que 'ns envia.—Dels Bres: Hi ha ripis y escassa facilitat.—J. Staransz: Va bé.—S. Bonavia: Molts no ho entendrian, y 'ls que ho entenen, sens dubte exclamaran: «Mare de Déu quinás coses de dir!».—Jeph de Jepus: Va bé tot, y li donem las mes expressives gracies.—Antón del Singlot: No està mal versificada; però en conjunt la composició peca de una mica cansonera.—K. Narri: La poesia que torna a remetre va bé; la qu' envia de nou, no senyor.—Carlos d' Alfonso: No sabem si à la Maria li agrada; però à nosaltres, la composició no 'ns agrada prou.—A. E. (Gandesa): No podem parlar de coses de las qual ja varem parlarne a son degut temps.—Quan aquell fulano 'n torni à fer algunes, avis!

ANTONI LOPEZ, editor. Rambla del Mitj, 20

A. López Robert, impresor.—Asalto, 63.—Barcelona.